31978L0365

L 104/26 AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA 1978.4.18.

A BIZOTTSÁG IRÁNYELVE

(1978. március 31.)

a gáztérfogatmérőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1971. július 26-i tanácsi irányelvnek a második alkalommal a műszaki fejlődéshez történő igazításáról

(78/365/EGK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a csatlakozási okmánnyal módosított, a mérőműszerekkel és a metrológiai ellenőrzés módszereivel kapcsolatos közös rendelkezésekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1971. július 26-i 71/316/EGK tanácsi irányelvre [1] és különösen annak 17., 18. és 19. cikkére,

tekintettel a 74/331/EGK bizottsági irányelv [2] által módosított, a gáztérfogatmérőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1971. július 26-i 71/318/EGK tanácsi irányelvre [3],

mivel az érintett területen elért műszaki fejlődés figyelembevételének érdekében szükséges a 71/318/EGK irányelv módosítása;

mivel az ezen irányelvben meghatározott intézkedések összhangban vannak a mérőeszközök kereskedelme műszaki jellegű akadályainak elhárítását célzó irányelveknek a műszaki fejlődéshez történő hozzáigazításával foglalkozó bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 71/318/EGK irányelv mellékletében a I.B.3., I.B.4.1., I.B.8.2.3., I.B.9., II.6.3., III.2., III.4. és III.5. pont szövege az ezen irányelv mellékletének szövege szerint módosul.

A 71/318/EGK irányelv melléklete kiegészül az ezen irányelv mellékletének II.5.2., a II.7.2.7. és III.6.2.3. pontjával.

2. cikk

(1) A tagállamok elfogadják azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek az értesítést követő egy éven belül megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

3. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1978. március 31-én.

a Bizottság részéről
Étienne DAVIGNON
a Bizottság tagja

[1] HL L 202., 1971.9.6., 1. o.
[2] HL L 189., 1974.7.12., 9. o.
[3] HL L 202., 1971.9.6., 21. o.

MELLÉKLET

1.B. FEJEZET

3. **Kiegészítő eszközök**

3.1. A gáztérfogatmérőket fel lehet szerelni a következőkkel:

a) előre-fizetéses eszközök;

b) beépített pulzusgenerátorok, amelyeknek a kimenete a pulzus értékére vonatkozó jelölést tartalmaz a következő formában:

„1 imp. ≙ … m^3 (vagy dm^3)” vagy

„1 m^3 ≙ … imp.”.

Ezek a kiegészítő eszközök – ha fel vannak szerelve – a mérőóra szerves részét képezik; ezeknek az EGK-elsőhitelesítéskor a gáztérfogatmérőn kell lenniük. Nincs külön követelmény a mérőórák mérési tulajdonságaira gyakorolt hatásuk tekintetében.

3.2. A gáztérfogatmérőket fel lehet szerelni kimeneti hajtótengelyekkel, amelynek értelemszerűen tartalmaznia kell a leválasztható kiegészítő eszközök működtetésére szolgáló hajtótengelyeket vagy egyéb alkatrészeket. A gázmérőórák által előállított megkövetelt forgatónyomaték, amelyre a felszerelt kiegészítő eszközök meghajtása érdekében van szükség, nem befolyásolhatja a mérőóra leolvasási értékét a II.5.2.1. és a III.5.2.1. szakaszban megadott mértéknél jobban.

3.2.1. Ha csak egy hajtótengely van, akkor azt az „1 tr ≙ … m^3 (vagy dm^3)” formában megadott állandó, az „M_{max} =… N.mm” formában megadott legnagyobb megengedhető forgatónyomatékkal, és a forgás irányának feltüntetésével kell jellemezni.

3.2.2. Ha több hajtótengely van, akkor mindegyiket jellemezni kell az alsó indexszel megkülönböztetett M jellel „M_1; M_2;… M_n” formában, az „1 tr ≙ … m^3 (vagy dm^3)” formában megadott állandóval, és a forgás irányának feltüntetésével.

A következő képletnek kell megjelennie a mérőórán, lehetőleg a számlapon:

$k_1 M_1 + k_2 M_2 + \ldots + k_n M_n \leq A$ N.mm,

ahol:

„A” adja meg a legnagyobb megengedhető forgatónyomaték értékét, amelyet a hajtótengelyre a legnagyobb állandó mellett alkalmazni lehet, amennyiben a forgatónyomatékot csak erre a tengelyre fejtik ki; ezt a tengelyt M_1 jellel kell megjelölni;

k_i (i = 1; 2;… n) a következő módon megállapított számbeli értéket adja meg: $k_i = \frac{C_1}{C_i}$;

M_i (i = 1; 2;… n) az M_i jellel jellemzett forgatónyomaték értékét adja meg az adott hajtótengelyen;

C_i (i = 1; 2;… n) az M_i jellel jellemzett hajtótengelyen adja meg az állandó értékét.

3.2.3. A hajtótengely külső végét zárt kupakkal, vagy valamilyen egyéb, a mérőóra és a felszerelt kiegészítő eszköz közötti zárt kapcsolat segítségével kell megvédeni.

3.2.4. A mérőeszköz és a közbenső áttétel közötti kapcsolat nem törhet el, és nem változhat meg akkor sem, ha az I.B.3.2.1. és I.B.3.2.2. szakaszban megadott megengedhető forgatónyomaték háromszorosát alkalmazzák.

4. **Feliratok**

4.1. Minden mérőórán vagy a számlapon vagy egy külön adatlapon vagy a kettőn elosztva fel kell tüntetni a következő feliratokat:

a) az EGK-típusjóváhagyási jelölés;

b) a gyártó neve vagy azonosítási jele;

c) a mérőóra száma és gyártási éve;

d) a mérőóra méretjelölése: ennek a formája egy nagy nyomtatott G betű, amelyet egy, a II. és III. fejezet szerinti szám követ;

e) a Q_{max}… m^3/h formában kifejezett legnagyobb térfogatáram;

f) a Q_{min}… m^3/h (vagy dm^3/h) formában kifejezett legkisebb térfogatáram;

g) a legnagyobb üzemi nyomás p_{max}… MPa (vagy kPa vagy Pa vagy bar vagy mbar) formában kifejezve;

h) térfogatos mérők esetében a ciklustérfogat névleges értéke, *V*… m^3 (vagy dm^3) formában kifejezve;

i) szükség szerint az I.B.3.1. és I.B.3.2. szakaszban meghatározott feliratok; ezek a feliratok azonban elhelyezhetők egyéb táblákon vagy magán a mérőórán is.

Ezeknek a feliratoknak tisztán láthatónak és könnyen olvashatónak kell lenniük a mérőóra rendeltetésszerű használati körülményei közt.

8.2.3. A hitelesítő jelölések vagy plombák számára helyet kell biztosítani:

a) minden táblán, ami ebben a mellékletben előírt feliratot tartalmaz;

b) a mérőóra minden elemén, amiket más módon nem lehet megvédeni olyan külső beavatkozástól, ami hatással lehet a következőkre:

– a kijelzés befolyásolása vagy módosítása a mérőóra kijelző eszközén,

– a mérőeszköz és a kijelző eszköz közötti kapcsolat módosítása vagy megszakítása,

– a mérőóra mérésügyileg fontos részeinek eltávolítása vagy elmozgatása.

9. EGK-típusjóváhagyás és EGK-elsőhitelesítés

A gáztérfogatmérők EGK-típusjóváhagyását és EGK-elsőhitelesítését a mérőműszerekkel és a metrológiai ellenőrzés módszereivel kapcsolatos közös rendelkezésekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1971. július 26-i tanácsi irányelvnek megfelelően kell végrehajtani.

9.1. *EGK-típusjóváhagyás*

9.1.1. Az EGK-típusjóváhagyásra vonatkozó kérelemnek a következő dokumentumokat kell tartalmaznia:

– a mérőóra leírása, amely megadja a mérőóra műszaki jellemzését és működésének alapelvét,

– a mérőóra távlati rajza vagy fényképe,

– az alkatrészek jegyzéke, az ilyen részegységek összetevő anyagainak leírásával együtt,

– összeszerelési rajz a jegyzékben megadott összetevők azonosításával,

– méretezett rajz,

– a hitelesítő jelek és plombák elhelyezkedését mutató tervrajz,

– a kijelző eszköz tervrajza, a beállító szerkezettel együtt,

– a mérésügyileg fontos alkotórészek méretezett rajza,

– a számlap és a feliratok elrendezésének tervrajza,

– ha van ilyen, akkor az I.B.3.1. szakaszban meghatározott kiegészítő eszközök tervrajza,

– ha van ilyen, akkor a hajtótengely jellemzőit megadó táblázat (I.B.3.2. szakasz),

– a benyújtott dokumentumok listája,

– nyilatkozat, ami igazolja, hogy az ennek a típusnak megfelelően előállított mérőórák megfelelnek a biztonsági követelményeknek, különösen azoknak, amelyek az adattáblákon feltüntetett legnagyobb üzemi nyomással kapcsolatosak.

9.1.2. Az EGK-típusjóváhagyási igazolásban a következő részleteket kell feltüntetni:

– annak a személynek a neve és címe, akinek a számára az EGK-igazolást kiadták,

– a típus és/vagy a kereskedelmi megnevezés,

– az alapvető műszaki és mérésügyi jellemzők, mint a legkisebb térfogatáram, legnagyobb üzemi nyomás, az összekötő darabok névleges belső átmérője és – térfogatos gázmérőórák esetén – a ciklustérfogat névleges értéke,

– az EGK-típusjóváhagyási jelölés,

– az EGK-típusjóváhagyás érvényességi ideje,

– hajtótengellyel felszerelt mérőórák esetében:

a) a tengely jellemzői az I.B.3.2.1. szakaszban meghatározottaknak megfelelően (amennyiben csak egy tengely van);

b) minden egyes tengely jellemzői, és az I.B.3.2.2. szakaszban meghatározott képlet (amennyiben kettő vagy több tengely van),

– az EGK-típusjóváhagyási jelölések, az EGK-elsőhitelesítési jelölések és plombák elhelyezkedését megadó tájékoztatás (ha lehetséges, akkor fényképek vagy rajzok formájában),

– az EGK-típusigazoláshoz mellékelt dokumentumok felsorolása,

– minden különleges megjegyzés.

9.2. *EGK-elsőhitelesítés*

9.2.1. Az EGK-elsőhitelesítésre beadott gázmérőóráknak üzemkész állapotban kell lenniük.

Az EGK-elsőhitelesítés nem ad garanciát az esetlegesen a mérőórához kapcsolt, az I.B.3.1. és I.B.3.2. szakaszban meghatározott kiegészítő eszközök megfelelő működésére vagy a leolvasásuk pontosságára.

Az ilyen kiegészítő eszközökre nem kerül EGK-elsőhitelesítési jel vagy EGK-plomba.

II. FEJEZET

5.2. *Különleges rendelkezések*

5.2.1. Ha a gázmérőórán jelzett, az I.B.3.2.1. és az I.B.3.2.2. szakasz szerint megadott legnagyobb forgatónyomatékot alkalmazzák a mérőóra hajtótengelyeire, akkor a gázmérőóra jelzése nem ingadozhat jobban a Q_{min} esetén, mint 0,5 %.

6.3. *Különleges rendelkezések*

6.3.1. Azoknak a mérőóráknak az esetében, amelyeknél az üzemi nyomás meghaladja a 0,1 Mpa-t (1 bar), a II.6.2. szakasz előírásait kell alkalmazni a mechanikus nyomásesés tekintetében, de ezeknek a mérőóráknak a teljes nyomásesését – amelyre a II.6.1. szakasz utal – nem kell figyelembe venni.

6.3.2. Kiegészítő eszközök felszerelése nem okozhatja a mérőórák mechanikus nyomásesésének 20 Pa-nál (0,2 mbar) nagyobb növekedését.

7.2.7. Az egy vagy több hajtótengellyel rendelkező mérőórák esetében minden G méretben legalább három mérőórát kell vizsgálni levegővel, 1,2 kg/m^3 sűrűség mellett (ld. I.B.6.2. szakasz) az I.B.3.2.4., a II.5.2.1. és a II.6.3.2. szakaszban meghatározott követelmények teljesülése tekintetében.

Több hajtótengellyel rendelkező mérőórák esetében az ellenőrzést a legkedvezőtlenebb eredményt adó tengellyel kell elvégezni.

Azonos G méretű mérőórák esetében az ellenőrzés során kapott legkisebb forgatónyomaték-értéket kell alkalmazni a legnagyobb megengedett forgatónyomatékként.

Ha a típus különböző G méretű mérőórákat foglal magába, akkor a forgatónyomaték-vizsgálatot csak a legkisebb G méretű mérőórákon kell elvégezni, feltéve, hogy a nagyobb mérőórákra is ugyanazt a forgatónyomatékot határozzák meg, és az utóbbi hajtótengelyének állandója azonos vagy nagyobb.

III. FEJEZET

2. **Terheléstartomány**

2.1. A gáztérfogatmérőket mindig a következő tartományokba kell sorolni:

G jelölés	Q_{max} (m^3/h)	Tartomány		
		Kicsi	Közepes	Nagy
		Q_{min} (m^3/h)		
16	25	5	2,5	1,3
25	40	8	4	2
40	65	13	6	3
65	100	20	10	5
100	160	32	16	8
160	250	50	25	13
250	400	80	40	20
400	650	130	65	32
650	1 000	200	100	50
1 000	1 600	320	160	80

és az utolsó öt sor tízes többszörösei.

4. **Ellenőrző egység**

4.1. Az I.B.5.2.2. a) és b) szakasz előírásainak megfelelően az ellenőrző egység skálaosztási egysége nem haladhatja meg a következő értékeket:

G 16, G 65 és a közöttük levők esetében	0,002 m^3
G 100, G 650 és a közöttük levők esetében	0,02 m^3
G 1 000, G 6 500 és a közöttük levők esetében	0,2 m^3
G 10 000 és fölötte	2,0 m^3

4.2. A skálán megadott számok közötti tartomány nem lehet nagyobb, mint:

G 16, G 65 és a közöttük levők esetében	0,01 m^3
G 100, G 650 és a közöttük levők esetében	0,1 m^3
G 1 000, G 6 500 és a közöttük levők esetében	1,0 m^3
G 10 000 és fölötte	10,0 m^3

5. **Legnagyobb megengedett hibák**

5.1. *Általános előírások*

5.1.1. A pozitív és negatív legnagyobb megengedett hibákat az alábbi táblázat tartalmazza:

Térfogatáram Q	Legnagyobb megengedett hiba az EGK-elsőhitelesítés során
$Q_{min} \leq Q < 0,2\ Q_{max}$	2 %
$0,2\ Q_{max} \leq Q \leq Q_{max}$	1 %

5.1.2. Ha a hibák azonos előjelűek, akkor kell lennie közöttük olyannak, ami nem haladja meg a legnagyobb megengedett hiba felét.

5.2. *Különleges rendelkezések*

5.2.1. Ha a mérőóra hajtótengelyeire a gázmérőórán jelzett, az I.B.3.2.1. és az I.B.3.2.2. szakaszban meghatározott legnagyobb forgatónyomatékot alkalmazzák, akkor a gázmérőóra kijelzése a Q_{min} esetén nem ingadozhat a következő táblázatban megadott értékektől nagyobb mértékben:

Q_{max}	A kijelzés változása Q_{min}-nél
0,05 Q_{max}	1 %
0,1 Q_{max}	0,5 %
0,2 Q_{max}	0,25 %

6.2.3. Hajtótengellyel rendelkező mérőórák

6.2.3.1. Az egy vagy több hajtótengellyel rendelkező mérőórák esetében minden G méretben legalább három mérőórát kell vizsgálni levegővel, 1,2 kg/m³ sűrűség mellett (ld. I.B.6.2. szakasz) az I.B.3.2.4. és a III.5.2.1. szakaszban meghatározott követelmények teljesülése tekintetében.

Több hajtótengellyel rendelkező mérőórák esetében az ellenőrzést a legkedvezőtlenebb eredményt adó tengellyel kell elvégezni.

Azonos G méretű mérőórák esetében az ellenőrzés során kapott legkisebb forgatónyomaték értéket kell alkalmazni a megengedhető legnagyobb forgatónyomatékként.

Ha a típus különböző G méretű mérőórákat foglal magában, akkor a forgatónyomaték-vizsgálatot csak a legkisebb G méretű mérőórákon kell elvégezni, feltéve hogy a nagyobb mérőórákra is ugyanazt a forgatónyomatékot határozzák meg, és az utóbbi hajtótengelyének állandója azonos vagy nagyobb.

6.2.3.2. Azoknak a mérőóráknak az esetében, amelyek több Q_{min} értékkel rendelkeznek, a III.6.2.3.1. szakaszban megadott ellenőrzést csak a legkisebb Q_{min} érték esetére kell elvégezni. A többi térfogatáram-tartományra vonatkozó megengedett forgatónyomatékot ebből az eredményből lehet kiszámítani.

Az átszámítás a többi Q_{min} értékre a következő szabályok szerint történik:

a) ha a térfogatáram állandó, akkor a hiba változása arányos a forgatónyomatékkal;

b) ha a forgatónyomaték állandó, akkor forgódugattyús mérőórák esetében a hiba fordítottan arányos a térfogatárammal, és turbinás mérőórák esetében a hiba fordítottan arányos a térfogatáram négyzetével.